

Bredevoort staat bekend als boekenstad

Proeven van de herfst

in de Achterhoek

Tekst & foto's: Stefaan Bailleur

De herfst komt er weer aan, met zijn kruidige geuren en bladeren die in duizend warme tinten naar beneden dwarrelen. In de Achterhoek, een van de meest karakteristieke regio's van de provincie Gelderland in Nederland, combineren ze de prachtige najaarsdagen met verrassende wandelingen en culinaire verwennerijen. Je wandelt door een heuvelachtige omgeving en door veengebied, waarbij uitgestrekte bossen en een schilderachtig coulisselandschap afgewisseld worden met pittoreske dorpen en oude kastelen. 's Avonds geniet je van overheerlijke wildgerechten, iets dat ook mijn zintuigen weet te prikkelen.

Ik strijk neer in Bredevoort, ooit een trots bastion en een heerlijkheid in de 16^e eeuw. Hoewel de grandeur van vervlogen tijden is vervaagd, ademt het stadje nog steeds een warme gezelligheid. Op 't Zand in het centrum, waar vroeger het kasteel van Bredevoort stond, is nu stadsbrouwerij de Borghman gevestigd. Op het zonnige terras geniet ik van een biertje en snuif ondertussen wat couleur locale op. Rond 1990 kende Bredevoort leegstand en een afnemende middenstand. Om een kentering teweeg te brengen, kreeg het stadje de bijnaam *Boekenstad*. Daardoor kwamen er talloze tweedehandsboekwinkels, waar je eindeloos kon snuffelen tussen oude edities. Ondanks de daling van het aantal boekenwinkels door de opkomst van het internet, blijft de indrukwekkende boekenmarkt, die jaarlijks op Pinkstermaandag duizenden bezoekers trekt, een vaste waarde.

Hendrikje Stoffels

Sindsdien is de belangstelling voor de historie, kunst en cultuur in Bredevoort toegenomen. In de Muizenstraat heb ik afspraak met Hendrikje Stoffels. Als oudste dochter van sergeant Stoffels kwam Hendrikje in 1626 ter wereld. Op twintigjarige leeftijd verhuisde ze naar Amsterdam, waar ze als meid in dienst trad bij de beroemde kunstschilder Rembrandt van Rijn. Al snel werd ze niet alleen zijn muze, samen kregen ze ook een dochter, Cornelia. Hendrikje neemt me mee langs de historische *Bredevoortse Vestingroute*. Vol passie vertelt ze over het verleden en het heden en natuurlijk ook over haar leven met Rembrandt. Regelmatig wandelen we voorbij restanten van de vestigingswerken en langs historische plekken, zoals de voormalige Koppelkerk en de molen De Prins van

Hendrikje Stoffels vertelt over het leven in Bredevoort en Amsterdam

Oranje. De Slingepas, de Molenwal, de gedempte grachten en het vestingpark Sint-Bernardus vormen de groene long aan de rand van het stadje.

*Vol passie vertelt
Hendrikje over
haar leven met
Rembrandt*

Vestingpark Sint-Bernardus

In Vestingpark Sint-Bernardus kom je helemaal tot rust. Het prachtige wandelpark is aangelegd op de vroegere verdedigingswallen van de stad, waardoor het een uitzonderlijke mix van natuur en geschiedenis biedt. Een opvallend element is het 'zwevende' betonnen pad dat de voormalige bas-

Culinaire verwennerij tijdens het wildseizoen in de Achterhoek

tions Vreesniet en Treurniet met elkaar verbindt. Daarnaast herbergt het park verschillende historische bouwwerken zoals het charmante theehuisje op bastion Vreesniet en de Lourdesgrot, een replica van de beroemde grot in Lourdes.

Wild eten in de Achterhoek

In de herfst verandert de Achterhoek in een waar paradijs voor fijnproevers. Met een hoogtepunt vanaf half oktober laat het wildseizoen culinaire liefhebbers genieten van authentieke wildgerechten, bereid met lokale producten. Onder het motto *Wild eten in de Achterhoek* presenteren lokale chefs zowel klassieke als innovatieve wildgerechten. Voor een complete herfstbeleving is het Boutique Hotel & Brasserie de Heerlyckheid in Bredevoort een uitstekende keuze.

- ► Het hotel, gevestigd in het voormalige sanatorium Sint-Bernardus, beschikt over 21 luxe kamers en biedt gasten de kans om te genieten van de Franse keuken in de brasserie. Het 5-gangenwildmenu is een absolute voltreffer. Voor wie er écht geen genoeg van kan krijgen, is er zelfs een *van wild naar wild*-formule. Tijdens dit meerdaagse arrangement dineer je elke avond in een ander restaurant.

Het Scholtenpad

Naast culinair genieten biedt de Achterhoek een overvloed aan wandelmogelijkheden. Een van de meest bijzondere wandelroutes in deze wonderlijke regio is *het Scholtenpad*. Het streekpad van meer dan 90 km lang brengt je langs historische scholtenboerderijen, door eeuwenoude bossen, hoogveengebieden en het typische coulisselandschap met zijn kabbelende beekjes. De wandelroute is opgedeeld in vijf kortere etappes en biedt daarnaast zes dagwandelingen die variëren van 19 tot 26 km. Ik kies ervoor om mijn wandeling te beginnen in Winterswijk-Ratum. Onderweg passeer ik verschillende imposante scholtenboerderijen, herkenbaar aan hun statige voorhuizen en vele ramen. De boerderijen getuigen van de rijke geschiedenis van de regio,

De scholtenboerderijen hebben een aparte geschiedenis

Vanuit zijn kamer schilderde de jonge Mondriaan de Sint-Jacobskerk

Tijdens de route krijg je via geluidsfragmenten informatie over de bezienswaardigheden en het landschap

waarin scholtenboeren een belangrijke rol vervulden als rentmeesters van adel en kerk. Tijdens de route krijg je via geluidsfragmenten informatie over de bezienswaardigheden en het landschap. Zo kom ik te weten dat het verhaal achter de Steengroeve van Ratum dateert van 1932 en er talrijke fossielen werden gevonden. Van de

drie groeves is er nog één in gebruik, de twee andere zijn beschermd als natuurgebied. Ik kom ook langs een kunstzinnig geschilderde silo, onderdeel van de *Silo Art Tour*. Willinks Weust is dan weer een klein natuurbosgebied, waar zeldzame planten zoals karwijselie, vlozegge en kammos groeien. Voor een wat langere wandeling is

Op het boederijterras van Wijngaard Hesselink kan je even verpozen

Dagwandeling E een aanrader. Deze 23 km lange route leidt je opnieuw door schitterende landschappen, zoals het Wooldse Veen. Dit gebied is een van de weinige overblijfselen van het hoogveenmoeras dat zich ooit uitstreckte van de Achterhoek tot Duitsland. Het Wooldse Veen is zó bijzonder dat het is geklasseerd als Natura 2000-gebied, wat bijdraagt aan het behoud van deze unieke natuurlijke omgeving.

Wijngaard Hesselink

Langs *het Scholtenpad*, dicht bij Winterswijk, ligt Wijngaard Hesselink. De familiewijngaard staat bekend om zijn kwalitatieve Nederlandse wijnen en laat wandelaars op het boerderijterras even op adem komen met een verfrissend drankje of een wijnproeverij. Daarnaast organiseert wijnboer Gerhard rondleidingen, waarbij je meer vernimt over het proces van druiventeelt en wijnproductie in de Achterhoek.

In de voetsporen van Piet Mondriaan

Ook Winterswijk, gelegen in het hart van de Achterhoek, is een charmant stadje en bekend om zijn rijke geschiedenis, mooie natuur en culturele schatten. Meer dan een bezoek waard is Museum Villa Piet Mondriaan, gewijd aan de beginjaren van de wereldberoemde kunstenaar. Mondriaan woonde hier van zijn achtste tot zijn twintigste en zette in deze periode de eerste stappen in zijn artistieke carrière. Het museum toont zijn vroege werken, die een traditionele stijl weerspiegelen. In een later stadium evolueert zijn stijl naar abstracte composities, waardoor hij later wereldfaam verwierf. Naast de werken van Mondriaan, biedt het museum ook tentoonstellingen van zowel gevestigde als hedendaagse kunstenaars aan. Ik sluit mijn museum-

bezoek af met *de Mondriaanwandeling*. De wandelroute van 4 km voert je langs locaties die een belangrijke rol speelden in Mondriaans jeugdijaren en zijn artistieke ontwikkeling. Zo kom ik door de Lappenbrink, een 19^e-eeuwse arbeiderswijk van Winterswijk. Hier schilderde en tekende Mondriaan de kromme straatjes. In het hart van

Het Wooldse Veen is een van de weinige overblijfselen van het hoogveenmoeras

De Achterhoek praktisch

Stichting Achterhoek Toerisme

IJsselkade 17 – 7001 AN Doetinchem info@achterhoek.nl
www.achterhoek.nl/herfst.

VVV Bredevoort

Markt 8 – 7126 AZ Bredevoort

☎ +31(0)543-452380 – www.vvvaalten-bredevoort-dinxperlo.nl

Graag zelf op stap met Hendrikje Stoffels, de muze van Rembrandt? Van april tot oktober is er elke woensdag om 14.00u de rondleiding van Hendrikje met verhalen over het leven in Bredevoort en Amsterdam. Meer info: VVV Bredevoort.

Boutique Hotel & Brasserie de Heerlyckheid

't Zand 23 – 7126 BG Bredevoort

☎ +31(0)543-452151 – www.heerlyckheid.com.

Wijngaard Hesselink

Vredenseweg 168 – 7113 AE Winterswijk-Henxel

☎ +31(0)543-562243 – info@wijngaardhesselink.nl

www.wijngaardhesselink.nl.

Het boerderijterras is van april t/m oktober dagelijks open van 10.30 tot 18.00u.

Museum Villa Mondriaan

Zonnebrink 4 – 7101 NC Winterswijk

☎ +31(0)543-515400 – www.villamondriaan.nl.

Gastrobar Blend 61

Wooldstraat 61 – 7101 NN Winterswijk

☎ +31(0)543-745300 – www.blend61.nl.

de stad staat de Sint-Jacobskerk. Vanuit zijn woonhuis en de tuinkamer genoot Mondriaan van een mooi uitzicht op de toren. Wat meteen verklaart waarom kerken en molens vaak als inspiratie voor zijn vroege schilderijen dienden. Langs de route zijn informatieborden geplaatst met interessante achtergrondverhalen en afbeeldingen van Mondriaans werk. In het historische centrum nodigen lokale boetiekjes en gezellige cafés uit voor een laatste genietmomentje. Mijn keuze valt op Gastrobar Blend 61. Jullie raden het al: ook hier kan je heerlijk genieten van een wildmenu vol Achterhoekse saveurs. 🍷